

Sofie Carsten Nielsens grundlovstale

Taler

Sofie Carsten Nielsen
Formand for Radikale Venstre

Dato

5. juni 2022

Sted

Aldershvile Slotspark

1 Den ligger I en glasmontre på Christiansborg. Beskyttet.

Ligesom den beskytter det samfund, vi er og vil være.

5 Vores grundlov. Vores forfatning.

Bladrer du i den, vil du side for side kunne læse lov-fundamentet for alt det, vi har kunne og *kan* udrette i et demokrati - når vi altså evner at mødes på tværs af partier.

10

På tværs af ideologier.

Når vi evner at mødes på tværs af værdier. Når vi evner at mødes på tværs af politiske skel.

15 Loven blev til i 1849.

Men hvordan forstod man den egentlig dengang? Hvordan er vores forståelse af grundlovens værdier blevet forhandlet – undervejs i 1900-tallet og igen i det 20. århundrede?

20

Lad os se på et par historiske nedslag.

Umiddelbart efter junigrundlovens vedtagelse betonedede de *nationalliberale* især de

25

frihedsrettigheder, som forfatningen manifesterede.

De *konservative* kræfter derimod luftede deres skepsis overfor yderligere demokratisering af

30

samfundet.

Men det ændrede sig jo senere. De konservative udviklede og forandrede sig. Samfundet forandrede sig.

35

Folket udviklede og forandrede sig.

... Og ved arbejderbevægelsens første grundlovmøde to årtier senere - i 1872 - proklamerede fagforeningslederen Carl Würtz, at dagen burde bruges til, jeg citerer:

40

"mindes det Initiativ, der blev taget ved, at man forsøgte at lægge den nedarvede uindskrænkede Magt i *Folkets hænder*".

45 Han protesterede i sin tale mod regeringens misligholdelse af junigrundlovens *ånd*.

Det var altså de principielle, demokratiske *frihedsrettigheder* i den oprindelige grundlov, arbejderbevægelsen tog udgangspunkt i, og det var folkets rolle i tilblivelsen af junigrundloven, der blev fremhævet.

50

Jeg citerer igen:

"man kan tage ved Lære af det danske Folks optræden i 1848: Når man står *solidarisk* sammen, så kan ethvert Ønske gennemføres", sagde Würtz i 1872.

55

Frihedsrettigheder. Solidaritet. Folkets bestemmelse. Husk lige på de værdier.

Godt nok tog det nogen tid før fagbevægelsens solidaritetsbegreb også omfattede de kvinder, der dengang ikke havde stemmeret, men det kom jo. Med radikal mellemkomst og grundloven af 1915. Vi udviklede og forandrede os som folk. Heldigvis.

60

Jeg springer nu 100 år frem i tiden.

65

Jeg vil prøve at sætte ord på og bevisføre – hånd i hånd med værdierne *frihed, solidaritet og folkets bestemmelse* - at vi **har** store fælles muligheder for at håndtere alt det, der ligger foran os.

70

Udfordringer fra virkeligheden, der kalder på løsninger, der virker.

75

”baserer magten på kammerateri, vernetjenester og magtfordrejning”. Citat slut. Han skabte en fortælling om, at SR-regeringen misligholdt Grundlovens principper.

I 2018 skrev daværende oppositionsleder Mette Frederiksen i en kronik på Grundlovsdag,

80

at:

”Man kan kun lede et land, hvis man kan samle det”.

85

Jeg tror desværre ikke, at Danmark samlet set er blevet mere samlet de sidste tre år.

I 2001 rettede daværende formand for Venstre, Anders Fogh Rasmussen, et frontalangreb

90

mod den socialdemokratisk ledede regering, som han mente:

Han argumenterede for, at det igen var tid til et systemskifte. Et magtskifte fra rød blok til

95

blå blok.

Hun argumenterede for, at det igen var tid til et systemskifte og tid til en et-parti-regering.

100

At samling i og en bedre ledelse af Danmark ville udvikle sig, hvis man gennemførte et

magtskifte fra blå blok til rød blok.

105

I november sidste år råbte jeg selv vagt i gevær og kaldte den nuværende regering magtfuldkommen.

110 Jeg er ikke den eneste, der igennem de sidste tre år har fremført den kritik af
regeringsførelsen.

En kritik, der kort godt handler om, at landet er blevet *styret* meget – og i
115 mindre grad *ledet*.

Kommunikation og det at fremstå handlekraftig og i kontrol har i lange
perioder været så

120 vigtigt, at dialog og inddragelse kom i anden række.

Vi har set det under corona, vi har set det med presset på
centraladministrationen, og vi kan

125 se den ekstreme topstyring fra Mink-kommissionens afhøringer.

Men siden jeg sagde det her, har noget ændret sig.

I stedet for at bygge bro mellem blokkene, har vi råbt over kløften. I årtier.

130

Men denne gang er mit svar ikke: Der er brug for et systemskifte, fra en blok til
en anden. For jeg mente det, da jeg i Berlingske i november sidste år sagde:

Og jeg understregede det i januar i Politiken: ”Vi udelukker at pege på en et-
135 parti-regering”.

Så, hvis nogen stadig skulle være i tvivl, gentager jeg det helt klart her:

Så langt så godt.

140 Hvad nu, hvis vi tør at sammensætte en regering i Danmark, der hverken er rød
eller blå?

Og så igen – i øvrigt - tilbage på et senere tidspunkt.

145 Hvad får mig til at tro på, at det kan lade sig gøre?

Ikke nok, men noget. Det viser for mig, hvor vigtigt det var at sige fra - og hvor vigtigt det

150

er at holde fast.

Min vurdering er, at store dele af forklaringen på befolkningens mistillid til politik og

155

Folketinget skal findes ved, at løsningerne alt for ofte er strandet til i duellen – en ofte meget

hård duel – mellem de røde og de blå.

160

Som Anders Fogh Rasmussen i 2001. Og som Mette Frederiksen i 2018, argumenterer jeg i

dag for, at det igen er tid til et systemskifte.

165

”Jeg kan ikke se for mig, at vi bare fortsætter på samme måde som i de seneste år – som

støtteparti for en etpartiregering, der kører i den rille, den gør nu.”

170

Det kommer ikke til at ske på radikale mandater, at der efter næste valg er en etparti-

regering. Og derfor kan den nuværende regering ikke fortsætte efter næste valg.

175

Jeg tror ikke det bedste svar for Danmark er, at vi valgperiode for valgperiode – eller nogen

gange årti efterfulgt af et nyt årti – blot flytter magten fra én blok til den anden.

180

Det gør den seneste tid.

For vi kan jo godt realpolitisk, når det virkelig gælder.

Vi fandt sammen om, at fred ikke er gratis.

185

Vi fandt sammen om, at bevarelsen af fred, frihed og solidaritet kræver samling.

Vi lyttede alle sammen. Vi flyttede os, for at mødes. Alle gjorde indrømmelser.

190

Det vi gjorde, og den måde vi har samarbejdet på, den nytter noget.

Vi har på meget kort tid gennemført forandringer i dansk politik, få havde forestillet sig muligt.

195

Det synes jeg, vi skal bruge grundlovsdagen i dag til at huske på.

Tænk hvad vi kan, når vi mødes trods forskellige ideologier og værdier. Og trods historiske forankringer i såkaldte blokke.

200

Hvor nogen søgte at bedrive en skræmmekampagne om Danmarks rolle i Europa og EU - i et forsøg på at slå os tilbage - der har vi gennem valgkampen ført dialog. Med hinanden og med folket.

205 Jeg håber, vi i fællesskab har lært, at det nytter.

Det nytter noget, når vi gør tingene på en lidt anden måde.

Politik er ikke et nulsumsspil, som mange ynder at udlægge det.

210

Nuvel, det er rigtigt, at politik er et nulsumsspil, hvis man har mandatsyge.

Men politik er altså **ikke** et nulsumsspil, hvis man evner af løfte blikket lidt og se på de store fremskridt, vi er i stand til at tage på baggrund af store, fælles beslutninger.

215

Det har vi gjort før i Danmark. Og det evner vi at gøre igen.

Når regeringen og Folketinget går på sommerferie, er det med udsigt til et Folketingsvalg på den anden side.

220

Mange peger på, at det kommer, når sommerens lune nætter bliver til efterårets flotte farver i samspil.

Det Nationale Kompromis fra marts måned og den historiske folkeafstemning i onsdags

fortjener en plads i min og mange andres grundlovstaler i dag.

230

Socialdemokratiet, Venstre, Radikale Venstre, SF og Konservative mødtes med en fælles

forståelse af *hvorfor*, det var nødvendigt.

235

Jeg håber, at Folketingets partier bruger sommeren på at formulere, hvad det er, vi vil med Danmark – og prioritere, hvad det er, vi skal løse. Det vil vi i Radikale Venstre.

240

Det gør vi hver især med afsæt i vores egne partier. *Vores værdier, vores idéer og vores politik.* For vi ER forskellige.

Vi deler os efter anskuelser. Selvfølgelig gør vi det. Jeg er RADIKAL. Jeg er ikke konservativ, jeg er ikke socialdemokrat, jeg er ikke venstremand og jeg er ikke socialist.

245

Men fire ud af fem partier bag det Nationale Kompromis er over 100 år gamle. Vi tilhører alle sammen partier med dybe rødder.

250

Vi kan sagtens stå fast, og stå rodfæstet mens vi peger i samme retning og har blikket rettet mod, hvad vi tror på, vi i fællesskab kan forandre til det bedre. Bredt.

255

Tænk hvad vi kan, I stedet for at bruge energien på at lure på, hvad de andre kan, for så at udtænke et modtræk.

Tænk hvad vi kan, med øje for centrale grundlovsværdier som frihed og solidaritet.

260

Jeg håber, at Folketingets partier bruger sommeren på at spørge sig selv: Hvordan skaber vi mere frihed, mere solidaritet og mere sikkerhed for flere?

Hvad er det vi kan og vil i fællesskab? *Hvorfor* vi vil forandre, *hvordan* vi vil

265 forandre og *hvad* vi helt konkret vil forandre?

De spørgsmål håber jeg, vi alle stiller os selv og hinanden henover sommeren under åben, blå himmel.

270 Det nationale kompromis har vist os, at vi kan svare på *hvorfor, hvordan og hvad*. At vi kan forandre, når der er samling.

Grundloven og hvordan dens betydning er blevet forhandlet gennem snart 200 år er et bevis på, at i et demokrati, så er det ikke de få, der skriver historien.

275

Det er ikke de få, der gennemfører reel forandring. Det er ikke de snævre flertal.

Det *er* på tværs af partier og ideologier. På tværs af værdier, vi skaber fremgang. Bundlinjen er for mig, at enten lukker vi, de rodfæstede partier, hullet omkring

280

midten og

bygger bro over den kløft, der tydeligvis er mellem magten og hvordan folk er flest.

285 Ellers også kommer endnu flere nye fløjpartier til, som vi har set det både herhjemme og i andre lande.

Store og permanente forandringer, der gør vores samfund bedre for flere og for den enkelte, sker gennem samling.

290

Tænk hvad vi kan, hvis vi bærer ånden fra det nationale kompromis videre. Hvis vi gør samarbejdet til hverdag og vejen frem.

Tænk, hvis vi lægger de gamle vaner bag os og sætter problemerne forrest. Så kan

295

vi for alvor tage fat på det største og vigtigste.

Klimakrisen. Børn og familiers mistrivsel. Sikre en ansvarlig økonomi og nok mennesker i vores samfund, så vi kan sikre fundamentet for vores velfærd og vores virksomheder - og en ordentlig behandling af alle i vores land - uanset

300

baggrund.

Tænk, hvad vi kan. Rigtig god grundlovsdag.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

305

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale, Radikale Venstre

310

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sofie-carsten-nielsens-grundlovstale-2022>

315

320

325

330

335

340